

70. Az öröm szenvedélye. Örömet az Úrban keresd! (Zsolt 36, 4)

Az öröm legyőzött szomorúság

A 85. számú éneket imádkozzuk:

*Örvendjetek, angyalok! Jézusunk feltámadott,
És a lelkünk meglelé ösvényét a menny felé! Alleluja, Alleluja!*

Nagycsütörtökön a szomorúság, és pedig az Istennek tetsző szomorúság az elmélkedésünk témája. Húsvétvasárnap azonban az örvendezést kell megélnünk. Úgy illik, hogy amikor a szenvedélyekről beszélünk – amelyek ugyanis akadályozhatják, hogy Isten töltsse be a szívünket –, akkor ne csak a szomorúságról, hanem az örömről mint szenvedélyről is essék szó!

Az öröm nem a távol levő, hanem **a jelen levő jó fölötti érzés**, a megszerzett jó feletti belső élmény. (A szomorúságot a bekövetkezett, a jelen levő rossz miatt érezzük.)

I. A zsoltárostól ezt az eligazítást kapjuk az öröm megtalálásához:

1. *Örömet az Úrban keresd, Ő majd teljesíti vágyaidat* (Zsolt 36, 4). Vágyó képességünk megnyugvása, a jó birtokolása is Isten ajándéka. A szenvedélyek ugyanis önmagukban közömbösek az életszentség szempontjából, csak a tárgyukat illetően minősítenek bennünket erkölcsileg, tudniillik hogy mit tekintünk jónak, mi az, aminek a megszerzése fölött örvendezünk? Ha ez erény, akkor erkölcsileg jó a vágyunk beteljesedése. Ha az, amit meg akarunk magunknak szerezni: bűnös dolog, akkor az az öröm is bűnös, és nem istenszerető cselekedet. Az, hogy nekünk *az Úrban kell keresnünk vágyaink beteljesedését*, számunkra alapvető eligazítást ad az összeszedettség imájának megvalósításához.

2. A rádió és tv sokszor reklámozza az ötös lottót: Több milliárd forint a nyeremény! Csak kísérletképpen el lehetne gondolni, hogyha a mi számainkat húznák ki, akkor milyen vágyak merülnének fel bennünk? Mi az, aminek örülni tudnánk, mire törekedne a vágyó képességünk? Vehetnénk akár egyszerre akár két villát is a Rózsadombon, de akkor is csak az egyik villa egyik szobájában tudnánk lakni. Ötven vagy száz év múlva még kisebb hellyel is be fogjuk érni!

Mi az, ami igazán öröm lenne számunkra? Ismerjük Jézus szavát: *Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de a lelke kárát vallja?* (vö. Mt 16, 26). Itt van az eligazítás! **Olyan dologra törekedjünk, ami a lelkünk szempontjából jó!** Akkor most itt meg is állhatunk elmélkedésünkben, és szabadjára engedhetjük fantáziánkat: Minek tudnánk örülni?

3. A konkrét elgondoláshoz talán segít, ha például a Szabadság hídra képzeljük magunkat. Ott állunk a híd közepén a korlátnál, és a tekintetünk lefelé irányul. A víz szüntelen hömpölyög. „Panta rhei” (minden folyik), ahogyan már Herakleitosz, a görög bölcselő is mondta. Itt a lábunk alatt annyira egyértelműen megélhetjük, hogy a jelen pillanat szinte megragadhatatlan. A hullámok a lábunk alatt állandóan a múltat idézik, ahonnan ez a víztömeg jött, és a jövőt, ahová megy. Nézhetjük a hídon vagy a parton a nagy forgalmat is, amely akadozik, sőt meg-megáll. Az ember az embertől nem tud előrehaladni a közlekedésben, de az idő mégis feltartóztatlanul múlik. A szellő is, amely a hajunkat borzolta, már tovaszállt. A felhők is. Ha türelmesen várunk, akkor érzékeljük a nap állásának változását is. Minden elmúlik! Mégis ez az élmény ne szomorúságot eredményezzen bennünk, hanem az életörömet! Örüljünk annak, hogy élünk: örüljünk a múltunknak, jelenünknek és a jövőnknek! Ha a híd magasáról nézzük, akkor szinte egyszerre tudjuk a három dimenziót érzékelni: a múltat, hogy honnan jött a víztömeg; a jelent, hogy éppen most hol van; és a jövőt, hogy hová tart. Így **az Úr közeléből, az Ő magasából nézzük az örömet a múltban, jelenben és a jövőben!**

4. Az Egyház a Lorettói litánia könyörgésében azt kéri: „Szűz Mária dicsőséges közbenjárására a jelen szomorúságtól megszabadulva, örökké tartó örömet élvezzünk!” Végül is az ellentétpár: **a szomorúság és az öröm valahol határos egymással.** Egyszer csak megszűnik a

szomorúság birodalma, és átmegy a lelkünk az öröm szférájába. A jelen szomorúságát lehet egészen kisarkítva a földi életre, a siralom völgyére vonatkoztatni. Ha majd megszabadulunk ettől, akkor jön az örökké tartó öröm. **De Jézus, és az Ő dicsőséges szép Édesanyja nemcsak az örökkévalóságban akar bennünket boldogítani, hanem már itt a földön is!** Megtapasztalhatjuk az örökké tartó öröm előízére való ráhangolódást.

5. Ehhez is Jézus ad nagyon egyértelmű eligazítást. Amikor a tanítványok Emmauszba mentek, és Jézus csatlakozott hozzájuk, akkor *Jézus megszólította őket: „Miről társalogtok itt az úton?” Erre szomorúan megálltak* (Lk 24, 17). Csak úgy sugárzott belőlük a szomorúság! Elmondták, hogy hogyan jártak ezzel a Jézussal. Amikor Jézus hozzájuk csatlakozott és megmagyarázta, hogy *az Írások tanítása szerint a Messiásnak szenvednie kellett, hogy bemehessen dicsőségébe*, akkor **a szomorúság szférájából átmentek az öröm szférájába**. Meg is fogalmazták: *Ugye, lángolt a szívünk, amikor útközben beszélt hozzánk, és kifejtette az Írásokat?* (Lk 24, 26. 32). Az öröm ujjongása ez!

Anna, a kis Sámuel próféta édesanyja is hasonlót élt meg, amikor hiába vágyakozott arra, hogy gyereke szülessen. Akkor az Úr megígérte, és meg is adta neki a gyermeket. Boldogságában így imádkozott: *Szívem ujjong az Úrban, erővel tölt el Istenem ..., mert örömmel tölt el segítsége* (1 Sám 2, 1). Szomorúsága örömmé változott!

II. Hogyan hangolja lelkünket örömmre Isten szava, segítsége és ereje?

Tudjuk, hogy van *Istennek tetsző szomorúság* (2 Kor 7, 10). Nekünk a szomorúság azon szenvedélye ellen kell küzdenünk, amely lekötne magához a szívünket, és nem engedné, hogy Isten töltsen be lelkünket, és Isten öröme járjon át. Tehát amikor szomorúak vagyunk, amikor nem Isten tölti be szívünket, hanem a saját gondunk vagy saját magunk, akkor vonatkoztatassuk magunkra a Szentírás tanítását! Kérjük Jézust: *„Fejtsd ki nekünk is mindazt, ami az Írásokban Rólad szól!”* (vö. Lk 24, 27).

1. Az ószövetségi imádságos könyvben, a Zsoltárok könyvében – ebben az életszentség tudományát oly hitelesen közvetítő bibliai könyvben –, a legelső zsoltár legelső versében kapjuk a legfontosabb tanítást arról, hogy **hogyan lehetünk boldogok**, hogyan lehetünk örvendező emberek: *Boldog az az ember, aki örömét leli az Úr törvényében, és éjjel-nappal Róla elmélkedik* (vö. Zsolt 1, 1-2). Itt van a kulcs a mi boldogságunkhoz, a mi örömhöz is: Ne a problémát szemléljük, hanem Istent, aki a törvényt és a tanítást adja! Nem egyszer-kétszer: reggel és este az imádságban, hanem **éjjel-nappal, szüntelen szemléljük Őt!** Ha lelkünk tekintetét az Úrra és az Ő törvényére irányítjuk, akkor megtapasztalhatjuk: a mi **örömünk** tulajdonképpen nem más, mint **legyőzött szomorúság!**

2. Az ellentétek segítenek a dolgok jobb megértésére. Mindegyikünk el tudna mondani olyan történeteket, amelyek szomorúsággal töltöttek el. Most csendes imádságban **vigyük az Úr elé azt a szomorúságunkat!** Azután már ne a szomorúságot szemléljük, hanem az Urat, akinek mindent – ezt a bánatunkat is – odaadjuk. Meglepetten tapasztaljuk, hogy a szomorúság helyett **az öröm fog egyre jobban betölteni!** Próbáljuk most imádságban újra megélni ezt az átformálódást! Bánatunkat odavisszük az Úr elé, tekintetünket és a lelkünket pedig fölemeljük az Úrhoz. **Úgy illik, hogy a jelenlétében ne a magunk kis problémájával, bánatunkkal foglalkozzunk, hanem Őrá tekintünk! Akarjunk örülni az Úrnak!** Ez a minőségi váltópont, ahol a bánat átmegy örömbé, **ezt kell kicsiholni magunkból**, bánatos, saját magunkat sajnáló lelkünkéből: **„Neked akarok örülni, Uram!”** Lehet, hogy még nagyon nehéz a bánatunk, lehúz, és még nem tudunk szárnyalni, de az akarást kicsiholhatjuk magunkból! A bánatunk fölé akarunk emelkedni, az öröm szférájába.

Olyan ez, mint a madárfióka szárnypróbálgatása. Verdesi a levegőt a kis szárnyával. A lába még a fészek alján marad, de egyre erősebb, egyre ügyesebb, és egyszer csak fel tud emelkedni. Vágyódhatunk arra, hogy ez a jelen szomorúság elpattanjon bennünk, és megnyílják az út az öröm, az örök boldogság szférája felé!

3. A bánatból az **öröm felé átmenethez** nagyon jó eligazítást ad a Zsidókhöz írt levél: *Váljunk szabaddá minden tehertől, különösen a büntől* (Zsid 12, 1), mert az igazi bánat: a bűn.

Sőt további eligazítást is kapunk: *Emeljük föl tekintetünket a hit szerzőjére és bevégzőjére,*

Jézusra, aki a Rá váró öröm helyett elszenvedte a keresztet, nem törődött a gyalázattal, és most Isten trónjának jobbán ül (Zsid 12, 2). **Ahová a lelkünk boldogságával, örömeivel még nem tudunk eljutni, oda a lelkünk tekintetével irányuljunk** Jézussal együtt, aki dicsőségesen Isten jobbán ül. (Ez a kifejezés azt jelenti, hogy a Mennyei Atya Jézust emberi mivoltában is megdicsőítette.)

4. A Szentírás újabb eligazítást is ad: *Igen, gondoljatok Őrá, aki a bűnösök részéről ekkora ellentmondást szenvedett el, hogy ne lankadjatok, és belsőleg el ne csüggedjete* (Zsid 12, 3). Tehát ahová már nem tudunk föltekinteni, oda **küldjük előre a gondolatunkat!** A mi Jézusunk az örömök örök hazájában van. Tehát ha át akarunk menni a szomorúság szférájából az öröm miliójébe, akkor **váljunk szabaddá a bűntől, emeljük fel tekintetünket Jézusra, és gondoljunk Őrá!** Ha lelkünk tekintetének határt szab a felhő, mert eltakarja előlünk az Urat, akkor **vágyainkkal emelkedjünk fel az Ő dicsőséges országába.**

III. Akarjuk abbahagyni a szomorkodásunkat, és kezdjünk el már előre örülni a ránk váró örömeinknek!

Jézus a Rá váró öröm helyett elszenvedte a keresztet (Zsid 12, 2), a kereszttel gyalázattal. Nagycsütörtöki szomorúságában, nagypénteki passiójában a világ minden terhe Rajta volt. Akkor nem a Rá váró öröme, mennyei megdicsőülésére, hanem **ránk, emberekre gondolt**, a mi szomorúságainkra, bűnterheinkre. Halálos szomorúságával legyőzte a mi szomorúságunkat is. De azért a Mennyei Atya végtelen szeretete Neki mint embernek is a mennyei dicsőséget készítette. A Jézusra váró öröm a feltámadásakor teljesedett be. Mennyei Atyának ezt a szeretetét – hogy számunkra is örök örömet készít – szabad nekünk is számításba vennünk.

1. Ha szomorúak vagyunk valami miatt, gondoljunk a ránk váró örömeinkre! Ha itt a földön **el tud tölteni az életérzés öröme**: – „Élek! Jaj, de jó, hogy élek!” –, akkor **a lelkünket be tudja tölteni az örök élet megérzésének az öröme is**, a ránk váró öröm: – „Jaj, de jó, hogy van örök élet, van örök öröm!” Az előbb emlegetett minőségi váltópont kell ide is: akarjuk abbahagyni a szomorkodásunkat, akarjunk örülni!

2. Ahogyan egy idegen bolygó tömegével magához tudja vonzani a Földről kilőtt rakétát – mert a Föld gravitációja ott már kevésbé érvényesül, és annak a másik bolygónak a tömege már nagyobb gravitációs erővel vonzza azt –, úgy mi is engedjük, hogy a ránk váró öröm is **egyre jobban magához vonzza** a lelkünket földi életünk jelen szomorúságából. A rakéta is, amely gyorsan halad, nem érzékeli egy szempillantás alatt, hogy hol kezd gyöngülni a Föld vonzása, hol növekszik annak a másik bolygónak a gravitációs ereje. Nekünk is **idő kell ahhoz, hogy ki tudjunk szakadni a földi szomorúságunkból, és engedjünk annak az örömeinknek, amely már vonz, amely már ránk vár.**

3. Minél jobban tudjuk függetleníteni lelkünket a föld vonzásától, az e világ szomorúságától, minél jobban hagyjuk, hogy a mi mennyei hazánk vonzása hasson ránk, annál inkább megvalósul rajtunk a zsoltár programja: *Fényesség virrad az igazra, és öröm a tiszta szívűekre* (Zsolt 96, 11). A mi irányító központunk Parancsnoka, Urunk, Jézus Krisztus ezt mesterien elrendezte. **Ha közelebb tudunk Hozzá menni** – nemcsak úgy, hogy a tekintetünket, a gondolatainkat és a vágyainkat emeljük föl Hozzá, hanem úgy, hogy tisztának megőrzött szívünket, saját magunkat egyre közelebb visszük Őhozzá –, akkor *eláraszt a fény, az Ő ragyogása*. Boldogan hagyjuk, hogy egyre jobban átjárjon a fény, s betöltsön önmagával. Az első tavaszi napsütkérezés rövid ideig tartó boldogságánál is nagyobb öröm: az *Úr fényessége* ragyog le ránk!

IV. Már nem magunkban örvendezünk, hanem az Úrban!

Abból is látszik, hogy a mi isteni Parancsnokunknak mennyire fontos az öröm, mert megkapjuk Tőle az ég felé szárnyalás további programját is: *Örvendjete, igazak, az Úrban, áldjátok szentséges nevét!* (Zsolt 96, 12). Ki kell szakadnunk a magunk gravitációs teréből, el kell érnünk a szökési sebességet, hogy mindenestől az Úrban lehessünk! Hogy az Úrban lehessünk

örvendezve! Ő pedig mibennünk! **Mert Isten ezt akarja: Ő töltsön be minket önmagával.**

1. Ugyanebből a mennyei programot tartalmazó zsoltárból tudjuk: *Király az Úr, ujjongjon a föld, és örvendjen minden sziget!* (Zsolt 96, 1). Az Úr a mi szívünk királya lett. **Szívünk trónján** nem lehet más bálvány vagy trónkövetelő, **Ő az egyedül jogos Uralkodónk!** „Egyedül Te vagy az Úr” – számunkra! Persze, hogy örvendező lélekkel áldjuk szentséges nevét! Szerelmes lélekkel, ahogy csak az egymást szeretők tudják egymás nevét ízlelgetni, **szívem teljes örömeivel mondjam** Neki a számomra legkedvesebb megszólítást.

2. Mondjuk a zsoltárossal: *Az Úrnak dalolok egész életemben, zsoltárt zengek Istennek, amíg csak élek* (Zsolt 103, 35). Ne csak a szánkkal mondjuk, ne csak az értelmünkkel daloljuk Istenünk nevét, hanem **egész szívünkkel, egész életünkkel zengjük!**

3. Folytassuk a zsoltárossal: *Bárcsak tetszéssel fogadná dalomat, hiszen gyönyörűségemet Őbenne találok* (Zsolt 103, 36). **Az öröm teljessége a szemlélődés csúcsára, az Istenben való gyönyörködés állapotára vezet.** Már nem akarunk mást, mint benne gyönyörködni! **Már nem akarjuk másban találni örömünket, csak a mi végtelen, nagy, fölséges Istenünkben, akinek jobbán ott van Jézus, aki legyőzte a mi szomorúságunkat, a mi halálunkat is.**

Befejezésül a 89. számú éneket örvendezve énekeljük:

Krisztus, virágunk, szép termő águnk,

Feltámadt Krisztus, vigadjunk! A bűnből mi is támadjunk!